

MUZISCHE VORMING

Muzisch waarnemen - betekenis

KO	L4	L6
	<p>De leerlingen kunnen</p> <p>6.1.1 het onderwerp, de bedoeling en hun eigen interpretatie van een artistieke en een muzische creatie verwoorden.</p> <p>6.1.2 enkele kunststromingen en artistieke creaties verkennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muziek:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties van componisten; < bv. Vivaldi, Mozart, Beethoven, Louis Armstrong, Nina Simone, The Beatles, Hildegard van Bingen > ○ muziekstijlen. < bv. klassieke muziek, pop, rock > • beeld:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties van beeldende kunstenaars; < bv. Bosch, Van Gogh, Permeke, Kahlo, Magritte, Picasso, Victor Horta, Hyungkoo Lee > ○ kunststromingen. < bv. prehistorische kunst, kunst uit de oudheid, Arabische kunst, Europese schilderkunst en bouwkunst > • drama:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties; < bv. de sprookjes van de gebroeders Grimm en Hans C. Andersen, de Griekse mythen > ○ genres. < bv. rollenspel, situatiespel, hoorspel, poppentheater, komedie, straattheater > • dans:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties van choreografen;	<p>De leerlingen kunnen</p> <p>6.1.1 de geografische, historische en maatschappelijke context van een artistieke creatie beschrijven.</p> <p>6.1.2 enkele kunststromingen en artistieke creaties verkennen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • muziek:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties van componisten; < bv. Bach, Saint-Saëns, Clara Schumann, Stravinsky, Bernstein, Queen, Stromae, Buena Vista Social Club > ○ muziekstijlen. < bv. folk, country, blues, jazz > • beeld:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties van beeldende kunstenaars; < bv. Bruegel, Rubens, Delvoye, Berlinde De Bruyckere, Rodin, Zaha Hadid, Banksy > ○ kunststromingen. < bv. Afrikaanse kunst, beeldhouwkunst, hedendaagse kunst > • drama:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties; < bv. volksverhalen, legendes en sagen > ○ genres. < bv. tragedie, pantomime, opera, improvisatietheater, slam poetry > • dans:<ul style="list-style-type: none"> ○ artistieke creaties van choreografen; < bv. Anna Teresa De Keersmaeker, Pina Bausch, Ish Ait Hamou > ○ dansstijlen. < bv. breakdance, wals, tango, moderne dans >

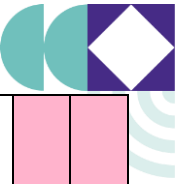

	<ul style="list-style-type: none"> < bv. Sidi Larbi Cherkaoui, Evelien Maes, Igor Vrebac, Isabelle Beernaert > o dansstijlen. < bv. hip hop, ballet, jazzdans, volksdans > • media: <ul style="list-style-type: none"> o artistieke creaties van audiovisuele kunstenaars; < bv. de gebroeders Lumière, Bill Viola, Pipilotti Rist, Spielberg, Adil El Arbi en Bilall Fallah > o kunststromingen. < bv. vroege fotografie, pop art, de stomme film > 	<ul style="list-style-type: none"> • media: <ul style="list-style-type: none"> o artistieke creaties van audiovisuele kunstenaars; < bv. Henri Cartier Bresson, Marina Abramovic, Hans Op de Beeck, Marie-Jo Lafontaine > o kunststromingen. < bv. performance art, conceptuele kunst, surrealisme >
--	---	--

Muzisch waarnemen - betekenis

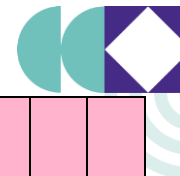
GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
L4 6.1.1			MV.001		<p>Drukken een eigen beleving van artistieke en muzische creaties uit.</p> <p>MIA <i>Artistieke creaties:</i> een gevarieerd aanbod uit verschillende periodes (historische context) en uit de hele wereld (geografische context)</p> <p><i>Muzische creaties:</i> van klasgenoten</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sam neuriet opgewekt mee met een lied. • Katia en Ilse spelen een scène van de voorstelling van het kleutertheater na in de poppenhoek. 									
L4 6.1.1			MV.002		<p>Verwoorden de betekenis van een artistieke en muzische creatie.</p> <p>MIA <i>Artistieke creatie:</i> een gevarieerd aanbod uit verschillende periodes (historische context) en uit de hele wereld (geografische context)</p> <p><i>Muzische creatie:</i> van zichzelf en klasgenoten</p>									

				<p>Betekenis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderwerp • bedoeling • eigen interpretatie <p>Te hanteren begrippen de fantasie, het gevoel, de betekenis, het onderwerp, de boodschap, de bedoeling, de sfeer</p>													
L4 6.1.2	GE.00 6 GE.02 6 GE.04 5 GE.06 2 GE.08 1		MV.003	<p>Herkennen enkele kunststromingen en artistieke creaties.</p> <p>MIA <i>Kunststromingen en artistieke creaties:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • muziek: componisten en muziekstijlen • beeld: beeldende kunstenaars en kunststromingen • drama: artistieke creaties en genres • dans: choreografen en dansstijlen • media: audiovisuele kunstenaars en kunststromingen <p>Voorbeelden <i>Componisten:</i> Vivaldi, Mozart, Louis Armstrong, Nina Simone, The Beatles <i>Muziekstijlen:</i> klassieke muziek, pop, rock <i>Beeldende kunstenaars:</i> Van Gogh, Permeke, Kahlo, Magritte, Picasso <i>Kunststromingen beeld:</i> prehistorische kunst, kunst uit de oudheid, Arabische kunst, Europese schilderkunst <i>Artistieke creaties drama:</i> de sprookjes van de gebroeders Grimm en Hans C. Andersen, de Griekse mythen <i>Genres drama:</i> rollenspel, hoorspel, poppentheater, komedie <i>Choreografen:</i> Sidi Larbi Cherkaoui, Evelien Maes <i>Dansstijlen:</i> hip hop, ballet, jazzdans, volksdans <i>Audiovisuele kunstenaars:</i> de gebroeders Lumière, Spielberg, Adil El Arbi en Bilall Fallah <i>Kunststromingen media:</i> vroeg fotografie, pop art, de stomme film</p>													
L6 6.1.2	GE.02 7		MV.004	<p>Herkennen enkele kunststromingen en artistieke creaties.</p>													

	GE.04 6 GE.06 4 GE.08 2 GE.10 1			<p>MIA <i>Kunststromingen en artistieke creaties:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • muziek: componisten en muziekstijlen • beeld: beeldende kunstenaars en kunststromingen • drama: artistieke creaties en genres • dans: choreografen en dansstijlen • media: audiovisuele kunstenaars en kunststromingen <p>Voorbeelden <i>Componisten:</i> Bach, Saint-Saëns, Bernstein, Queen, Stromae, Buena Vista Social Club <i>Muziekstijlen:</i> folk, country, blues, jazz <i>Beeldende kunstenaars:</i> Bruegel, Rubens, Delvoye, Rodin, Zaha Hadid, Banksy <i>Kunststromingen beeld:</i> Afrikaanse kunst, beeldhouwkunst, hedendaagse kunst <i>Artistieke creaties drama:</i> volksverhalen, legendes en sagen <i>Genres drama:</i> tragedie, opera, improvisatietheater, slam poetry <i>Choreografen:</i> Anna Teresa De Keersmaeker, Ish Ait Hamou <i>Dansstijlen:</i> breakdance, wals, tango, moderne dans <i>Audiovisuele kunstenaars:</i> Henri Cartier Bresson, Stephan Vanfleteren, Fien Troch <i>Kunststromingen media:</i> performance art, surrealisme</p>									
L6 6.1.1	GE.02 7 GE.04 6 GE.06 4 GE.08 2 GE.10 1 GE.23 6		MV.005	<p>Beschrijven de betekenis van een artistieke creatie.</p> <p>MIA <i>Betekenis:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • maatschappelijke context • geografische context • historische context <p>Voorbeelden <i>Betekenis:</i></p>									

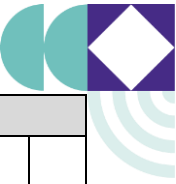
				<ul style="list-style-type: none"> Rosas danst 'rosas' van choreografe Anne Teresa De Keersmaeker: maatschappelijke context: vrouwelijkheid en identiteit geografische context: Belgische kunstuiting historische context: danscreatie daterend van 1983; grondlegger van de Vlaamse hedendaagse dans 'De boerenbruiloft' van Pieter Bruegel: maatschappelijke context: Bruegel toonde gewone mensen die samen feest vierden. Dat was nieuw, want kunst ging in die tijd meestal over rijke of heilige personen. geografische context: Het tafereel speelt zich af op het Vlaamse platteland historische context: In de 16e eeuw waren er veel veranderingen en conflicten. Toch koos Bruegel ervoor om het dagelijks leven van boeren te schilderen. 												
	GE.23 6 BU.10 3		MV.006	<p>Duiden de waarde van kunst voor zichzelf en de samenleving.</p> <p>Te hanteren begrippen de emotie, de creativiteit, de esthetiek, de schoonheid, de kunst</p> <p>Voorbeelden <i>Waarde voor zichzelf:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Kunst helpt me mijn gevoelens te uiten. Door films te kijken leer ik nieuwe werelden kennen. <p><i>Waarde voor de samenleving:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Kunst laat ons genieten van schoonheid. Kunst doet ons nadenken over belangrijke zaken. 												
			MV.007	<p>Participeren aan een brede waaier van kunstervaringen.</p> <p>Voorbeeld</p> <ul style="list-style-type: none"> Odin houdt een kunst- en cultuurpaspoort bij waarin hij noteert welke voorstellingen, musea en concerten hij heeft bezocht en voegt er zijn eigen tekeningen en reflecties aan toe. Lynn neemt deel aan een theaterproject op school en documenteert haar ervaringen in een kunstportfolio met foto's, aantekeningen over haar rol en wat ze heeft geleerd over acteren. 												
	BU.03 2 BU.03 3		MV.008	<p>Gebruiken gepast gedrag tijdens kunstbeleving.</p> <p>MIA <i>Kunstbeleving:</i> bezoeken van voorstelling of tentoonstelling</p> <p>Voorbeeld</p>												

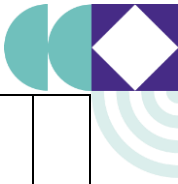
					<ul style="list-style-type: none"> Tijdens een theaterbezoek zorgt Jochem ervoor dat hij stil is tijdens de voorstelling, zijn telefoon uitzet en pas applaudisseert op de juiste momenten om respect te tonen voor de acteurs. Romee bezoekt een kunsttentoonstelling en houdt gepaste afstand van de schilderijen en beelden. Ze praat zachtjes met haar vrienden en raakt de kunstwerken niet aan. 														
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Muzisch proces

<p>KO</p> <p>De kleuters kunnen 6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen. 6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> muziek: de stem, het lied, de handtrom, de triangel, de tamboerijn, de fluit <p>6.2.2 patronen van lange en korte geluiden onderscheiden. 6.2.3 snelle en langzame ritmische en melodische patronen onderscheiden. 6.2.4 hoge en lage tonen herkennen en eenvoudige melodieën aangepast aan het stembereik zingen.</p> <p>De kleuters kennen 6.2.1 de volgende begrippen: kort, lang, hoog, laag, snel, langzaam, hard, zacht, klank, toon, de zanger(es), de muzikant, het instrument 6.2.5 de volgende begrippen: de stem, het lied, de handtrom, de triangel, de tamboerijn, de fluit</p>	<p>L4</p> <p>De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> muziek: de woodblock, de toeter, de sleebel, de boomwhackers, de xylofoon; <p>6.2.2 het metrum en ritmepatronen onderscheiden. 6.2.3 variaties in tempo herkennen. 6.2.4 variaties in dynamiek herkennen en gebruiken. 6.2.5 herhaling en contrast herkennen.</p> <p>De leerlingen kennen 6.2.1 de volgende begrippen: het versnellen, het vertragen, de toonhoogte, de strofe, het refrein 6.2.6 de volgende begrippen: de woodblock, de toeter, de sleebel, de boomwhackers, de xylofoon.</p>	<p>L6</p> <p>De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> muziek: de grafische partituur, de koebel, de Orff-instrumenten; <p>6.2.3 variaties in tempo, versnellen/vertragen, onderbreken uitvoeren. 6.2.4 meerstemmige melodieën met aangepast stembereik zingen. 6.2.5 variaties in dynamiek toepassen. 6.2.6 eenvoudige muziekvormen herkennen. 6.2.7 families van instrumenten onderscheiden. 6.2.8 samenklank herkennen.</p> <p>De leerlingen kennen 6.2.1 de volgende begrippen: een canon, de melodische lijn, het motief, de solo, het ensemble, de componist 6.2.2 de bouwstenen van muziek: ritme, tempo, dynamiek, structuur/vorm, klankkleur, samenklank 6.2.9 de volgende begrippen:</p> <ul style="list-style-type: none"> musiceren; de grafische partituur, de koebel, de Orff-instrumenten. 																		
Muziek																				
Bouwstenen muziek																				
GO! MD	■	∞	Nr.	E/B/G	Leerlijn															

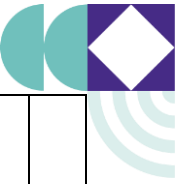

				Waarnemen												
K3 6.2.2	LL.096 LL.109		MV.009		<p>Herkennen bouwstenen van muziek.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • klankkleur: omgevingsgeluiden, enkele materialen • dynamiek: harde en zachte geluiden • ritme: lange en korte geluiden 											
K3 6.2.1 K3 6.2.2 K3 6.2.3 K3 6.2.4	LL.096		MV.010		<p>Herkennen bouwstenen van muziek.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • klankkleur: omgevingsgeluiden, enkele materialen • klankkleur: enkele instrumenten • klankkleur: verschillende soorten stemmen • dynamiek: harde en zachte geluiden • ritme: lange en korte geluiden. • ritme: eenvoudige ritmepatronen • tempo: snelle en langzame ritmische en melodische patronen • melodie: hoge en lage tonen <p>Te hanteren begrippen <i>Klankkleur:</i> de klank, het geluid, de muzikant, het instrument, de handtrom, de triangel, de tamboerijn, de fluit, de trompet, de gitaar, de piano, de zanger(es), de stem, alleen, samen, de dirigent <i>Dynamiek:</i> hard, luid, zacht, stil, luider worden, stiller worden, de stilte <i>Ritme:</i> kort, lang <i>Tempo:</i> snel, langzaam, traag <i>Melodie:</i> hoog, laag, het lied, de toon</p> <p>Voorbeelden <i>Ritme (kort/lang):</i> De leerkracht geeft een tik op een triangel. Sofiane luistert met gesloten ogen en houdt zijn hand omhoog zolang de klank duurt.</p>											

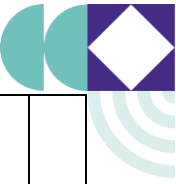

					<p><i>Tempo:</i> De kinderen rennen bij het horen van een snel tempo en stappen bij een traag tempo.</p>										
L4 6.2.1 L4 6.2.2 L4 6.2.3 L4 6.2.4	LL.096		MV.011		<p>Herkennen bouwstenen van muziek.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • klankkleur: omgevingsgeluiden, enkele materialen • klankkleur: enkele instrumenten • klankkleur: verschillende soorten stemmen • dynamiek: variaties in dynamiek • ritme: ritmepatronen • ritme: metrum • tempo: variaties in tempo • melodie: melodielijn <p>Te hanteren begrippen <i>Klankkleur:</i> de woodblock, de toeter, de sleebel, de boomwhacker, de xylofoon de saxofoon, de viool, de hoge stem, de lage stem <i>Ritme:</i> het ritme, de maat <i>Tempo:</i> het tempo, versnellen, vertragen <i>Melodie:</i> de melodie</p> <p>Voorbeelden <i>Ritme (maat):</i> Margaux stapt op de maat van een muziekstuk. <i>Dynamiek:</i> Bij passages in een muziekstuk die geleidelijk luider klinken, gaat Ishra over van op de tippen lopen naar met zwaardere passen lopen.</p>										
L4 6.2.1 L4 6.2.5			MV.012		<p>Herkennen bouwstenen van muziek.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • melodie: de toonhoogte • vorm: herhaling en contrast 										

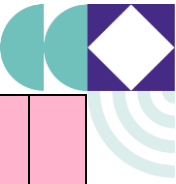

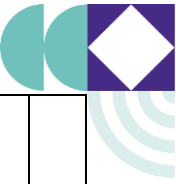
				<p>Te hanteren begrippen de herhaling, het contrast, de strofe, het refrein, de toonhoogte</p> <p>Voorbeeld <i>Melodie (toonhoogte):</i> De leerkracht speelt een reeks van drie tonen (hoog-hoog-laag). Lore legt het patroon na met de corresponderende kaarten. <i>Vorm:</i> Benjamin steekt de hand op bij de herhaling van een melodisch patroon in een lied.</p>														
L6 6.2.1 L6 6.2.2 L6 6.2.3 L6 6.2.4 L6 6.2.5 L6 6.2.6 L6 6.2.7 L6 6.2.8			MV.013	<p>Herkennen bouwstenen van muziek.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • klankkleur: families van instrumenten • klankkleur: samenklank • ritme: ritmepatronen • ritme: metrum • dynamiek: variaties in dynamiek • tempo: versnellen, vertragen, onderbrekingen • melodie: melodielijn • vorm: eenvoudige muziekvormen <p>Te hanteren begrippen <i>Vorm:</i> een canon, de melodische lijn, het motief <i>Klankkleur:</i> de samenklank, de solo, het ensemble, het orkest, de fanfare, het trio, het kwartet, de componist, de koebel, het Orff-instrument, het blaasinstrument, het snaarinstrument, het strijkinstrument, het slaginstrument, de cello, de dwarsfluit, de hoorn, de trombone, eenstemmig, meerstemmig <i>Bouwstenen muziek:</i> het ritme, het tempo, de dynamiek, de vorm, de klankkleur, de melodie</p> <p>Voorbeeld <i>Vorm:</i> Rebecca luistert naar een rondo en noteert met letters de vorm ABACAD waarbij A het terugkerend refrein is.</p>														
				Creëren														
			MV.014	Bootsen geluiden en klanken na.														

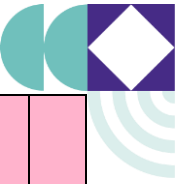
				MIA <i>Nabootsen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • met de stem • met instrumenten 													
K3 6.2.4			MV.015	Zingen eenvoudige melodieën met aangepast stembereik.													
K3 6.1.1 K3 6.1.2 K3 6.2.2 K3 6.2.3	LL.106		MV.016	Gebruiken bouwstenen van muziek in een muzische creatie. MIA <i>Muzische creatie:</i> <ul style="list-style-type: none"> • vormgeving van een gevoel, situatie, sfeer of verhaal • focus op één vooraf verkende bouwsteen: klankkleur, dynamiek, tempo Voorbeelden <i>Klankkleur:</i> Alle kinderen zingen samen met de leraar enthousiast een lied over Halloween. Enkele kleuters maken griezelige geluiden tijdens het lied. <i>Dynamiek:</i> Mert maakt samen met zijn klasgenoten geluiden bij een spannend verhaal. Hij bootst de wind na door hard te blazen en de voetstappen door zacht op de trom te slaan.													
L4 6.1.3 L4 6.1.4			MV.017	Zingen melodieën met aangepast stembereik.													
L4 6.1.3 L4 6.1.4 L4 6.2.2 L4 6.2.3 L4 6.2.4 L4 6.2.5	LL.106		MV.018	Gebruiken bouwstenen van muziek in een muzische creatie. MIA <i>Muzische creatie:</i> <ul style="list-style-type: none"> • vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie • focus op één vooraf verkende bouwsteen: klankkleur, dynamiek, ritme, tempo Voorbeelden <i>Ritme:</i> Liyanah, Sara en Stef begeleiden een lied met slaginstrumenten (focus op ritme). <i>Melodie:</i> De leerlingen componeren een muziekstukje met veel verschil tussen hoge en lage passages.													
L6 6.2.4			MV.019	Zingen meerstemmige melodieën met aangepast stembereik.													
L6 6.1.3 L4 6.1.4	LL.106		MV.020	Gebruiken bouwstenen van muziek in een muzische creatie. MIA													

L6 6.2.3 L6 6.2.5 L6 6.2.6 L6 6.2.7 L6 6.2.8					<p>Muzische creatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie • focus op één of meerdere vooraf verkende bouwstenen: klankkleur, dynamiek, ritme, tempo, melodie, structuur/vorm, klankkleur, samenklank <p>Voorbeelden</p> <p><i>Dynamiek en klankkleur:</i> Liyanah werkt met haar groepje aan een muziekstuk rond het thema 'emoties'. Ze zoeken uit welke materialen het best een bepaalde emotie vertolken. Ze verzinnen vervolgens een situatie met verschillende emoties en zorgen bij de verklanking ook voor contrast in dynamiek. Ze noteren hun compositie in een grafische partituur voordat ze het presenteren voor de klas.</p> <p><i>Ritme en melodie:</i> Albert voert een duplopartituur uit, waarbij hij verschillende kleuren en vormen gebruikt om ritmes en tonen te herkennen en correct te spelen op boomwhackers.</p>											
Vaardigheden, technieken en vormgevingsmiddelen muziek																
GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12		
K3 6.1.1 K3 6.1.2	LL.096 LL.109		MV.021		<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van muziek.</p> <p>MIA</p> <p><i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • musiceren • experimenteren met klanken • zingen: eenstemmige kinderliederen • (actief) luisteren naar muziek <p><i>Vormgevingsmiddelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumenten: materialen, zelfgemaakte instrumenten, muziekinstrumenten • de stem, het lichaam 											

K3 6.1.1 K3 6.1.2 K3 6.2.5	LL.096		MV.022		Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van muziek. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> <ul style="list-style-type: none"> • musiceren • componeren: klankstuk, klankverhaal • zingen: eenstemmige kinderliederen • (actief) luisteren naar muziek <i>Vormgevingsmiddelen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • instrumenten: materialen, zelfgemaakte instrumenten, muziekinstrumenten • de stem, het lichaam Te hanteren begrippen de stem, het lied, de handtrom, de triangel, de tamboerijn, de fluit										
L4 6.1.3 L4 6.1.4 L4 6.2.6	LL.096		MV.023		Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van muziek. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> <ul style="list-style-type: none"> • musiceren • lied ritmisch begeleiden • componeren: klankstuk, klankverhaal, muziekstuk • zingen: eenstemmige kinderliederen • (actief) luisteren naar muziek • grafische partituur uitvoeren <i>Vormgevingsmiddelen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • instrumenten: materialen, zelfgemaakte instrumenten, muziekinstrumenten • grafische partituren • de stem, het lichaam Te hanteren begrippen de woodblock, de toeter, de sleebeel, de boomwhacker, de xylofoon										
L6 6.1.3 L4 6.1.4 L6 6.2.9			MV.025		Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van muziek. MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i> <ul style="list-style-type: none"> • musiceren • componeren (muziekstuk, lied op een bestaande melodie) • zingen (éénstemmige liederen en canons) 										

				<ul style="list-style-type: none"> • (actief) luisteren naar muziek • grafische partituur maken • grafische partituur uitvoeren <p><i>Vormgevingsmiddelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumenten: materialen, zelfgemaakte instrumenten, muziekinstrumenten • grafische partituren • de stem, het lichaam <p>Te hanteren begrippen</p> <p>musiceren, de grafische partituur, de koebel, de Orff-instrumenten</p>															
K3 6.1.1 L4 6.1.3 L6 6.1.3	LL.106		MV.026	<p>Gebruiken vooraf verkende vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van muziek in een muzische creatie.</p>															

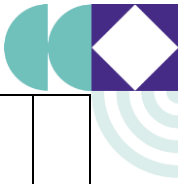
<p>KO</p> <p>De kleuters kunnen</p> <p>6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen.</p> <p>6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beeld: het potlood, het penseel, de verf, de stempel, het tekenpapier; <p>6.3.2 lijnsorten onderscheiden en maken.</p> <p>6.3.3 verschillende texturen onderscheiden.</p> <p>6.3.4 primaire en secundaire kleuren herkennen.</p> <p>De kleuters kennen</p> <p>6.3.1 de volgende begrippen: rood, geel, blauw, wit, grijs, zwart, groen, bruin, oranje, paars, licht, donker, rond, recht, gebogen, dik, dun, groot, klein, zacht, hard, ruw, glad, het patroon, de kunstenaar, de schilder, het schilderij</p> <p>6.3.5 de volgende begrippen: het potlood, het penseel, de verf, de stempel, het tekenpapier.</p>	<p>L4</p> <p>De leerlingen kunnen</p> <p>6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken.</p> <p>6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beeld: de graffiti, de waterverf, de plakkaatverf, de houtskool, de natuurklei; <p>6.3.2 figuren weergeven met omtreklijnen.</p> <p>6.3.3 stofuitdrukking in het beeldend werk weergeven.</p> <p>6.3.4 kleurnuance en contrast aanbrengen met behulp van primaire en secundaire kleuren.</p> <p>6.3.5 soorten licht, lichtrichting en schaduw benoemen en aanduiden.</p> <p>6.3.6 effecten van ordeningswijzen in composities herkennen</p> <p>6.3.7 standpunt en horizon gebruiken.</p> <p>De leerlingen kennen</p> <p>6.3.1 de volgende begrippen: primaire en secundaire kleuren, koude en warme kleuren, de schaduw, de</p>	<p>L6</p> <p>De leerlingen kunnen</p> <p>6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen.</p> <p>6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beeld: de optische illusie, beeldhouwen; <p>6.3.3 met lijnstructuren en arcering een beeld maken.</p> <p>6.3.4 de betekenis van kleuren, toon- en tintwaarden benoemen en gebruiken.</p> <p>6.3.5 de functies en symboolwaarden van kleuren benoemen en gebruiken.</p> <p>6.3.6 sfeer scheppen door middel van lichtrichting en schaduw.</p> <p>6.3.7 vogel- en kikkerperspectief gebruiken.</p> <p>6.3.8 ruimte-innemende, ruimte doorstekende en ruimte-omvattende creaties maken.</p> <p>De leerlingen kennen</p> <p>6.3.1 de volgende begrippen: tertiaire en complementaire kleuren, signaal- en camouflagekleuren, het silhouet, het perspectief,</p>
---	--	--

	diepte, de lichtbron, de horizon, het contrast, het accent, de beeldhouwer 6.3.8 de volgende begrippen: de graffiti, de waterverf, de plakkaatverf, de houtskool, de natuurklei.	kleurtinten en kleurtonen, driedimensionale vormen, de architect 6.3.2 de bouwstenen van beeld: ruimte, kleur, licht, textuur, vorm, compositie, lijn 6.3.9 de volgende begrippen: de optische illusie, beeldhouwen.
--	---	--

Beeld

Bouwstenen beeld

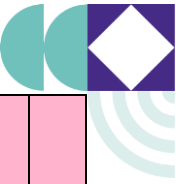
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
Waarnemen														
K3 6.3.2 K3 6.3.3 K3 6.3.4			MV.027		Herkennen bouwstenen van beeld. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • lijn: lijnsoorten • textuur • kleur • vorm: enkelvoudig 									
K3 6.3.1 K3 6.3.2 K3 6.3.3 K3 6.3.4			MV.028		Herkennen bouwstenen van beeld. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • lijn: lijnsoorten • textuur • licht: donker of licht, schaduw • compositie: patronen Te hanteren begrippen de lijn, de dunne lijn, de dikke lijn, de stip, het punt, de stippenlijn, recht, gebogen, hard, zacht, ruw, glad, scherp, grof, fijn, stekelig, het voelt als..., donker, licht, de schaduw, het patroon, de kunstenaar, de schilder, het schilderij									
K3 6.3.1 K3 6.3.2 K3 6.3.3 K3 6.3.4			MV.029		Herkennen bouwstenen van beeld. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • kleur: primaire kleuren: rood, blauw, geel • kleur: secundaire kleuren: oranje, groen, paars • ruimte: plaats in een beeld 									

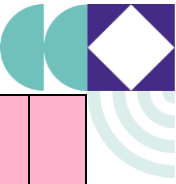
				<ul style="list-style-type: none"> • vorm: enkelvoudig <p>Te hanteren begrippen de kleur, rood, blauw, geel, oranje, groen, paars, wit, zwart, bruin, roze, grijs, rond, recht, gebogen, dik, dun, groot, klein, het lijkt op...</p>										
L4 6.3.2 L4 6.3.6	LL.096 WI.84 9 WI.81 7		MV.030	<p>Herkennen bouwstenen van beeld.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lijn: omtreklijnen • compositie: centrale of verspreide compositie • compositie: symmetrie <p>Te hanteren begrip de rand</p>										
L4 6.3.3 L4 6.3.5	LL.096 WT.34 3 WT.34 5		MV.031	<p>Herkennen bouwstenen van beeld.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • textuur: eenvoudige stofuitdrukking (3D) • licht: soorten licht • licht: lichtrichting • licht: schaduw <p>Te hanteren begrippen donzig, harig, mat, glanzend, gedimd, geribd, korrelig, fel, dof, de lichtbron</p> <p>Voorbeeld <i>Textuur (stofuitdrukking):</i> Tom bekijkt een muzische creatie van Sonja: een vis uit stof met uitgeknipte stukjes aluminiumfolie erop gekleefd als schubben.</p>										
L4 6.3.1 L4 6.3.4 L4 6.3.6 L4 6.3.7	WI.74 2 WI. 712 WI.81 9		MV.032	<p>Herkennen bouwstenen van beeld.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kleur: kleurnuance • kleur: kleurcontrast • ruimte: ruimtesuggestie in 2D - standpunt • ruimte: ruimtesuggestie in 2D - horizon 										

				<ul style="list-style-type: none"> • vorm: enkelvoudig • vorm: samengesteld • compositie: verschillende ordeningswijzen <p>Te hanteren begrippen licht- ..., donker- ... , de licht(ere) kleur, de donker(dere) kleur, de primaire kleur, de secundaire kleur, de koude en warme kleur, de horizon, de voorgrond, de achtergrond, de diepte, het lijkt op... , dynamisch, stilstaand, open, gesloten, in de hoogte plaatsen, in de breedte plaatsen, het geheel, het element (het onderdeel), symmetrisch, asymmetrisch, horizontaal, verticaal, staand, liggend</p>									
L6 6.3.1 L6 6.3.2 L6 6.3.3 L6 6.3.4 L6 6.3.5 L6 6.3.6 L6 6.3.7 L6 6.3.8		MV.033		<p>Herkennen bouwstenen van beeld.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kleur: toon- en tintwaarden • kleur: betekenis (functie en symboolwaarde) • lijn: lijnstructuren, arcering • textuur: stofuitdrukking (2D en 3D) • licht: lichtrichting • licht: schaduw • ruimte: ruimtesuggestie in 2D: kikkerperspectief • ruimte: ruimtesuggestie in 2D: vogelperspectief • ruimte: ruimte-innemend (3D) • ruimte: ruimte-doorstekend (3D) • ruimte: ruimte-omvattend (3D) <p>Te hanteren begrippen de tertiaire kleur, de complementaire kleur, de signaalkleur, de camouflagekleur, de toonwaarde, de tintwaarde, de warme kleur, de koude kleur, onopvallend, overheersend, de arcering, het silhouet, het perspectief</p> <p><i>Bouwstenen beeld:</i> de ruimte, de kleur, het licht, de textuur, de vorm, de compositie, de lijn</p> <p>Voorbeelden <i>Textuur (stofuitdrukking 2D):</i> Erwin wil in een tekening de pels van de kat weergeven en gebruikt daarvoor een fijne zwarte stift om de haartjes weer te geven.</p> <p><i>Textuur (stofuitdrukking 3D):</i></p>									

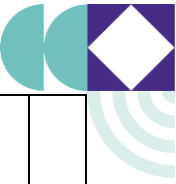
					<p>Martha voelt aan de huid van de olifant die Seppe maakte in klei. Seppe kraste veel huidplooiën in de klei om de hoge leeftijd van de olifant vorm te geven.</p> <p><i>Ruimte-innemend:</i> Een beeld in 1 stuk uit plasticine.</p> <p><i>Ruimte-doorstekend:</i> Een stoksculptuur: leerlingen verbinden takken of satéstokjes met touw of lijm zodat lijnen de ruimte 'doorsteken'.</p> <p><i>Ruimte-omvattend:</i> Een kartonnen doos omgebouwd tot kamer (miniatuur met meubels, ramen, ...).</p>													
					Creëren													
K3 6.1.1 K3 6.1.2 K3 6.3.2 K3 6.3.3 K3 6.3.4	LL.106 WI. 740		MV.034		<p>Gebruiken bouwstenen van beeld in een muzische creatie.</p> <p>MIA <i>Muzische creatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vormgeving van een gevoel, situatie, sfeer of verhaal focus op één vooraf verkende bouwsteen: lijn, kleur, licht, textuur, vorm, ruimte, compositie <p>Voorbeelden <i>Lijn:</i> Evelien en Sander tekenen boosheid in een lijnenspel met houtskool. <i>Vorm:</i> David maakt fantasiedieren in zoutdeeg uit één stuk.</p>													
L4 6.1.3 L4 6.1.4 L4 6.3.2 L4 6.3.3 L4 6.3.4 L4 6.3.5 L4 6.3.6 L4 6.3.7	LL.106 WI. 743 WI. 745		MV.035		<p>Gebruiken bouwstenen van beeld in een muzische creatie.</p> <p>MIA <i>Muzische creatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie focus op één vooraf verkende bouwsteen: lijn, kleur, licht, textuur, vorm, ruimte, compositie <p>Voorbeelden <i>Kleur:</i> De kinderen boetseren een panter-ei en gebruiken contrasterende kleuren voor het patroon van de vlekken. <i>Lijn:</i> De leerlingen maken met duidelijke omtreklijnen een eenvoudige tekening van een speelse kat op een tafeltje. Ze gebruiken de tekening voor een zeefdruk.</p>													
L6 6.1.3	LL.106 WI. 748		MV.036		<p>Gebruiken bouwstenen van beeld in een muzische creatie.</p>													

L6 6.1.4 L6 6.3.3 L6 6.3.4 L6 6.3.5 L6 6.3.6 L6 6.3.7 L6 6.3.8	WI. 842				<p>MIA <i>Muzische creatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie • focus op één of meerdere vooraf verkende bouwstenen: lijn, kleur, licht, textuur, vorm, ruimte, compositie <p>Voorbeelden <i>Kleur en ruimte:</i> De leerlingen maken een tekening met vetkrijt vanuit het (kikker)standpunt van een mier.</p> <p><i>Ruimte en compositie:</i> De leerlingen verbeelden een bevroren moment door met ijzerdraad een ruimte-doorstekende muzische creatie te maken.</p>													
---	------------	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Vaardigheden, technieken en vormgevingsmiddelen beeld

GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
K3 6.1.1	LL.096 LL.109		MV.037		<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van beeld.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • boetseren • tekenen • schilderen • drukken • ruimtelijke constructies 									
K3 6.1.1 K3 6.1.2 K3 6.3.5	LL.096		MV.038		<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van beeld.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • boetseren • tekenen • schilderen • drukken • ruimtelijke constructies <p>Te hanteren begrippen het potlood, het penseel, de verf, de stempel, het tekenpapier</p>									
L4 6.1.3 L4 6.1.4	LL.096		MV.039		<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van beeld.</p> <p>MIA</p>									

L4 6.3.8				<p>Vaardigheden/technieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boetseren • tekenen • schilderen • drukken • ruimtelijke constructies <p>Te hanteren begrippen de graffiti, de waterverf, de plakkaatverf, de houtskool, de natuurklei</p>														
L6 6.1.3 L6 6.1.4 L6 6.3.9			MV.040	<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van beeld.</p> <p>MIA</p> <p>Vaardigheden/technieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boetseren • tekenen • schilderen • drukken • ruimtelijke constructies <p>Te hanteren begrippen de optische illusie, beeldhouwen</p>														
K3 6.1.1 L4 6.1.3 L6 6.1.3	LL.106		MV.041	<p>Gebruiken vooraf verkende vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van beeld in een muzische creatie.</p>														

<p>KO</p> <p>De kleuters kunnen</p> <p>6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen.</p> <p>6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drama: de handpop, het toneel, de verkleedkleden, het masker <p>6.4.2 eenvoudige rollen spelen.</p> <p>6.4.3 het stemgebruik aanpassen in functie van de rol.</p> <p>6.4.4 een eenvoudige speelruimte benutten.</p> <p>6.4.5 eenvoudige scènes spelen.</p>	<p>L4</p> <p>De leerlingen kunnen</p> <p>6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken.</p> <p>6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drama: het poppenspel, het schimmenspel <p>6.4.2 zich inleven in een personage en de rol vasthouden.</p> <p>6.4.3 lichaamstaal gebruiken.</p> <p>6.4.4 zich richten naar en rekening houden met het publiek tijdens het spelen.</p>	<p>L6</p> <p>De leerlingen kunnen</p> <p>6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen.</p> <p>6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drama: het rollenspel, de theatertekst, improviseren <p>6.4.3 een personage geloofwaardig neerzetten.</p> <p>6.4.4 een scenario ontwerpen.</p> <p>De leerlingen kennen</p>
--	---	---

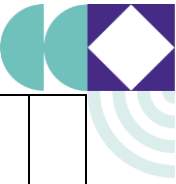

<p>De kleuters kennen 6.4.1 de volgende begrippen: verzinnen, de rol, het decor, het kostuum, de acteur 6.4.6 de volgende begrippen: de handpop, het toneel, de verkleedkleden, het masker.</p>	<p>6.4.5 op het juiste moment inspelen op de ander.</p> <p>De leerlingen kennen 6.4.1 de volgende begrippen: het personage, tot leven laten komen, de tegenspeler, de toneelschrijver, drama, de mime, de scène, het script, de mimiek, de rekwisieten, de belichting 6.4.6 de volgende begrippen: het poppenspel, het schimmenspel.</p>	<p>6.4.1 de volgende begrippen: de monoloog, de dialoog, de tragedie, de komedie, de pantomime, het scenario, de regisseur 6.4.2 de bouwstenen van drama: rol, handeling/taal, ruimte, structuur, tijd, samenspel 6.4.5 de volgende begrippen: het rollenspel, de theatertekst, improviseren.</p>
--	---	---

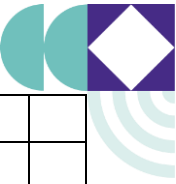
Drama

Bouwstenen drama

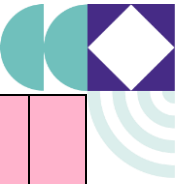
GO! /MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
Waarnemen														
K3 6.4.2 K3 6.4.3	LL.096 LL.109		MV.042		Herkennen bouwstenen van drama. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> rol: eenvoudige rollen handeling en taal: stemgebruik 									
K3 6.4.1 K3 6.4.2 K3 6.4.3 K3 6.4.4 K3 6.4.5	LL.096		MV.043		Herkennen bouwstenen van drama. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> rol: eenvoudige rollen en rolkenmerken handeling en taal: stemgebruik ruimte: een eenvoudige speelruimte structuur: eenvoudige scènes Te hanteren begrippen de rol, het decor, het kostuum, de acteur, de stem, verzinnen									
L4 6.4.1 L4 6.4.2 L4 6.4.3 L4 6.4.4 L4 6.4.5	LL.096		MV.044		Herkennen bouwstenen van drama. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> rol: inleving in een personage en rolvastheid handeling en taal: lichaamstaal ruimte: de speelruimte in functie van het publiek tijd: timing (op het juiste moment inspelen op de ander) 									

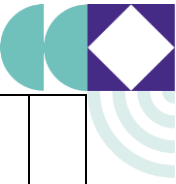
				<ul style="list-style-type: none"> samenspel: aanvaarden wat de ander inbrengt en erop inspelen <p>Te hanteren begrippen het personage, tot leven laten komen, de speler, de tegenspeler, de toneelschrijver, drama, de mime, de scène, het script, het verhaal, de mimiek, het rekwisiet, de schmink, de belichting, het geluid, het podium, het publiek</p>												
L6 6.4.1 L6 6.4.2 L6 6.4.3 L6 6.4.4			MV.045	<p>Herkennen bouwstenen van drama.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> rol: transformatie in een personage handeling en taal: eenvoudig improvisatiespel samenspel: 'ridderlijkheid' in samenspel structuur: een scenario <p>Te hanteren begrippen het rollenspel, de theatertekst, de monoloog, de dialoog, de tragedie, de komedie, de pantomime, het scenario, de regisseur, het conflict, de scène, de actie, de toeschouwer, de spot</p> <p><i>Bouwstenen drama:</i> de rol, de handeling en taal, de ruimte, de structuur, de tijd, het samenspel</p>												
				Creëren												
K3 6.4.2 K3 6.4.3	LL.106		MV.046	<p>Spelen een personage.</p> <p>MIA <i>Personage:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> een eenvoudige rol toepassing van eenvoudige rolkenmerken aanpassing van stemgebruik in functie van de rol <p>Voorbeelden <i>Rolkenmerken:</i> Zineb speelt een poes. Ze gebruikt volgende rolkenmerken: sluipen als een poes, miauwen, kopjes geven en likken. <i>Stemgebruik:</i> Jerome speelt een koning en gebruikt een diepe en nobele stem.</p>												
K3 6.4.4	LL.106		MV.047	<p>Gebruiken een eenvoudige speelruimte.</p> <p>Voorbeeld Jimmy en Tessa bewegen hun poppen tijdens het poppenspel in de poppenkast.</p>												

K3 6.4.5	LL.106		MV.048	Spelen een eenvoudige scène.													
L4 6.4.2 L4 6.4.3	LL.106		MV.049	<p>Spelen een personage.</p> <p>MIA <i>Personage:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zich inleven in een personage • de rol vasthouden • gebruiken lichaamstaal <p>Voorbeelden <i>Rol vasthouden:</i> Kaat speelt bakker en blijft in haar rol ook als andere kinderen erbij komen: "Wacht u even, ik help u zo." Ze reageert op gebeurtenissen vanuit de rol. Als de klant zegt dat het brood te hard is, zegt ze: "Dan pak ik een ander voor u, die is verser."</p>													
L4 6.4.4	LL.106		MV.050	<p>Passen publieksbesef toe.</p> <p>MIA <i>Publieksbesef:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zich naar het publiek richten • duidelijk spreken • rekening houden met reacties van het publiek 													
L4 6.4.5	LL.106		MV.051	Spelen op het juiste moment in op de tegenspeler(s) (timing).													
	LL.106		MV.052	<p>Versterken elkaar in het samenspel.</p> <p>Voorbeeld Nourdi en Jochen spelen een scène waarin ze samen een storm meemaken tijdens een kampeertocht. Jourdi doet alsof hij de tent probeert vast te houden en roept: "Help! De tent gaat vliegen!". Jochen reageert meteen en sluit aan op de emotie en actie van Jourdi: "O nee! Wacht, ik hou 'm aan deze kant vast!"</p>													
L6 6.4.3	LL.106		MV.053	<p>Spelen een personage geloofwaardig.</p> <p>Te hanteren begrippen het rollenspel, de theatertekst</p> <p>Voorbeeld Mehmet speelt in een scène het personage van een oude, mopperige buurman die boos wordt omdat kinderen te dicht bij zijn tuin spelen. Hij heeft een pet op en een grijze pruik en leunt op een stok, beweegt langzaam, een beetje krom, met handen op de rug of steunend op een stok, gebruikt een lage stem, fronst de wenkbrauwen, trekt de mondhoeken omlaag, kijkt geïrriteerd.</p>													

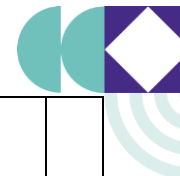

	LL.106		MV.054		Spelen op basis van een opgegeven plaats, personage en gevoel een scène (improvisatiespel). Te hanteren begrip improviseren												
	LL.106		MV.055		Gebruiken ridderlijkheid in het samenspel. Voorbeeld Zeger speelt een lakei en Ish de koning. De koning moet centraal staan in de scène, want hij is jarig. Zeger probeert niet de aandacht te trekken, maar ondersteunt het spel van de koning. Hij laat de koning het woord voeren, ook als het spannend of grappig wordt. Als de koning even stilvalt, helpt de lakei door een logisch opstapje te geven: "U wilde toch nog iets zeggen over het grote feest van vanavond?"												
L6 6.4.4			MV.056		Gebruiken een eenvoudig scenario. MIA <i>Scenario:</i> <ul style="list-style-type: none"> • zelfbedacht • bestaand • vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie 												
Technieken en vormgevingsmiddelen drama																	
GO! /MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
K3 6.1.1 K3 6.1.2	LL.096 LL.109		MV.057		Herkennen technieken en vormgevingsmiddelen van drama. MIA <i>Technieken (werkvormen):</i> <ul style="list-style-type: none"> • dramaspel • drama met materialen <i>Vormgevingsmiddelen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • verkleedkleden • attributen • aankleding van de speelruimte 												
K3 6.1.1 K3 6.1.2 K3 6.4.6	LL.096		MV.058		Herkennen technieken en vormgevingsmiddelen van drama. MIA <i>Technieken (werkvormen):</i> <ul style="list-style-type: none"> • dramaspel • drama met materialen 												

				<ul style="list-style-type: none"> • non – verbale spelvormen <p><i>Vormgevingsmiddelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • verkleedkleden • attributen • aankleding van de speelruimte <p>Te hanteren begrippen verzinnen, het toneel, de verkleedkleden, de handpop, de vingerpop, het masker</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delano speelt mee in 'Doe alsof je een bosbewoner bent'. De kleuters krijgen een donkere doek om en takjes in hun haar. Er wordt een sfeervol muziekje opgezet en de leerkracht vertelt: "Je bent nu een bosbewoner. Je stapt in het bos. Je eet als een echte bosbewoner De bosbewoner valt in slaap in het stille, donkere bos..." • Florine maakt met haar groep een tableau vivant. Ze doen alsof ze de personen op de foto zijn. Een andere groep kleuters raadt welke foto wordt uitgebeeld.											
L4 6.1.3 L4 6.1.4 L4 6.4.6	LL.096		MV.059	<p>Herkennen technieken en vormgevingsmiddelen van drama.</p> <p>MIA <i>Technieken (werkvormen):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dramaspel • drama met materialen • verbale spelvormen • non – verbale spelvormen <p><i>Vormgevingsmiddelen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • verkleedkleden • attributen • aankleding van de speelruimte <p>Te hanteren begrippen de verteltafel, de voorstelling, de clown spelen, het poppenspel, het schimmenspel, het standbeeld, uitbeelden, doen alsof, inleven, fantaseren, dramatiseren, reageren</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giel speelt mee in een pantomime-oefening waarin hij zonder woorden en met overdreven gebaren laat zien dat hij een zware koffer draagt en hem vervolgens niet open krijgt.											

				<ul style="list-style-type: none"> Lindsey en haar groepje voeren een poppenspel op. Ze gebruiken handpoppen en laten hun stemmen variëren om de verschillende personages tot leven te brengen. 														
L6 6.1.3 L6 6.1.4 L6 6.4.5			MV.060	<p>Herkennen technieken en vormgevingsmiddelen van drama.</p> <p>MIA <i>Technieken (werkvormen):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> dramaspel drama met materialen verbale spelvormen non – verbale spelvormen <p><i>Vormgevingsmiddelen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> verkleedkieren attributen aankleding van de speelruimte scenario <p>Te hanteren begrippen het rollenspel, de theatertekst, improviseren</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> Hannes en Susanne improviseren een scène op basis van de volgende kaartjes die ze respectievelijk trokken: de kermis – schietkraamuitbater – achterdochtig / de kermis – klant bij het schietkraam - verlegen In de klas van Mies krijgt een groepje leerlingen de opdracht om op basis van ‘De drie biggetjes’ een scenario te bedenken met 4 biggetjes. 														
K3 6.1.1 L4 6.1.3 L6 6.1.3	LL.106		MV.061	<p>Gebruiken vooraf verkende technieken en vormgevingsmiddelen van drama in een muzische creatie.</p>														

<p>KO</p> <p>De kleuters kunnen 6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen. 6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen:</p>	<p>L4</p> <p>De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:</p>	<p>L6</p> <p>De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen. 6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen:</p>
---	---	---

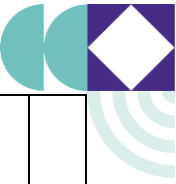

<ul style="list-style-type: none"> • dans: de dans, de beweging, de kring, de rij; 6.5.2 in een bepaald ritme en tempo dansen. 6.5.3 een bepaald vloerpatroon uitvoeren. 6.5.4 in een bepaalde richting dansen. 6.5.5 een bewegingszin in een bepaalde volgorde uitvoeren. <p>De kleuters kennen</p> <p>6.5.1 de volgende begrippen: de snelle en trage, de grote en kleine, de zware en lichte, de korte en lange</p> <p>6.5.6 de volgende begrippen: de dans, de beweging, de kring, de rij.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dans: de volksdans, het dansverhaal; 6.5.2 ritmische bewegingen versnellen en vertragen. 6.5.3 in een specifieke opstelling dansen. 6.5.4 zelf bewegingszinnen ontwerpen en uitvoeren. 6.5.5 synchroon dansen. 6.5.6 dansen vanuit een specifieke spierspanning. 6.5.7 bewegingen vergroten, verkleinen en vervormen. <p>De leerlingen kennen</p> <p>6.5.1 de volgende begrippen: de volgorde, solo, duo, de plaats in de ruimte, versnellen en vertragen</p> <p>6.5.8 de volgende begrippen: de volksdans, het dansverhaal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dans: de wals, de tango, de moderne dans, de hiphop, de breakdance; 6.5.3 de duurtijd van een beweging aanpassen. 6.5.4 een frasering ontwerpen en uitvoeren rond een thema. 6.5.5 op elkaar inspelen en elkaar volgen in een dans. 6.5.6 bewegingen overdrijven. <p>De leerlingen kennen</p> <p>6.5.1 de volgende begrippen: de cadans, de spierspanning, dansstijlen, de choreografie, slow motion, het dansstuk, het evenwicht, opstellingen, synchroon, leiden en volgen</p> <p>6.5.2 de bouwstenen van dans: tijd, vorm, kracht, relatie, ruimte en structuur</p> <p>6.5.7 de volgende begrippen: de wals, de tango, de moderne dans, de hiphop, de breakdance.</p>
--	---	---

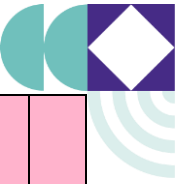
Dans

Bouwstenen dans

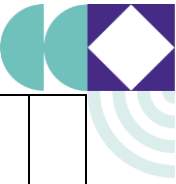
GO!/MD	🚩	🔗	Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
Waarnemen														
K3 6.5.5	LL.096 LL.109		MV.062		Herkennen bouwstenen van dans. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • ruimte: locatie • structuur: volgorde 									
K3 6.5.1 K3 6.5.2 K3 6.5.3 K3 6.5.4 K3 6.5.5	LL.096		MV.063		Herkennen bouwstenen van dans. MIA <i>Bouwstenen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • ruimte: locatie • ruimte: richting • ruimte: vloerpatronen • structuur: volgorde • structuur: bewegingszin 									

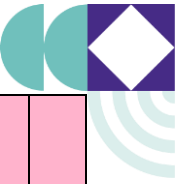
				<ul style="list-style-type: none"> • tijd: ritme • tijd: tempo • kracht: zwaar en licht • vorm: grootte en vorm <p>Te hanteren begrippen het lichaam, snel, traag, groot, klein, zwaar, licht, kort, lang, recht, gebogen, smal, breed, bewegen als, springen, rollen, draaien, zwaaien, kruipen, sluipen, starten, stoppen, wiegen, kriskras door elkaar, in een groep, in een cirkel, in een kring, op een lijn, op een rij</p>														
L4 6.5.1 L4 6.5.2 L4 6.5.3 L4 6.5.4 L4 6.5.5 L4 6.5.6 L4 6.5.7	LL.096		MV.064	<p>Herkennen bouwstenen van dans.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ruimte: opstelling • structuur: bewegingszinnen • tijd: bewegingen versnellen en vertragen • relatie: contrast en synchroniciteit • kracht: spierspanning • vorm: bewegingen vergroten en verkleinen • vorm: bewegingen vervormen <p>Te hanteren begrippen het bovenlichaam, het onderlichaam, schuiven, uitrekken, het spiegelbeeld, versnellen, vertragen, vergroten, verkleinen, het ritme, het tempo, de maat, freeze, bevriezen, gespannen, ontspannen, stijf, soepel, de volgorde, solo, duo, de plaats in de ruimte, ter plaatse, verspreid</p>														
L6 6.5.1 L6 6.5.2 L6 6.5.3 L6 6.5.4 L6 6.5.5 L6 6.5.6			MV.065	<p>Herkennen bouwstenen van dans.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ruimte: ruimtelagen (laag, midden, hoog) • structuur: frasering (een reeks van bewegingszinnen: eenvoudige choreografie) • relatie: inspelen op elkaar • relatie: leiden en volgen • kracht: energie • vorm: bewegingen overdrijven <p>Te hanteren begrippen</p>														

				de cadans, de spierspanning, de dansstijl, opwarmen, stretchen, de choreografie, slow motion, het dansstuk, het evenwicht, de opstelling, synchroon, leiden en volgen, laag, midden, hoog, solo, duo, slow- motion <i>Bouwstenen dans:</i> de tijd, de vorm, de kracht, de relatie, de ruimte, de structuur															
				Creëren															
			MV.066	Dansen vrij op muziek.															
K3 6.5.2 K3 6.5.3 K3 6.5.4 K3 6.5.5			MV.067	Dansen. MIA <i>Dansen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • in een bepaald ritme en tempo • in een bepaalde richting • in een vloerpatroon • een bewegingszin in een bepaalde volgorde Voorbeeld <i>Vloerpatroon:</i> Laurien danst langs een kronkelend touw dat op de grond ligt.															
K3 6.5.2 K3 6.5.3 K3 6.5.4 K3 6.5.5 L4 6.5.4	LL.106		MV.068	Dansen. MIA <i>Dansen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • in een bepaald ritme en tempo • in een bepaalde richting • in een vloerpatroon • een bewegingszin in een bepaalde volgorde • op een bepaalde plaats • in een specifieke opstelling 															
L4 6.5.2 L4 6.5.3 L4 6.5.5 L4 6.5.6	LL.106		MV.069	Dansen. MIA <i>Dansen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • in een aangegeven ritme en tempo • in eigen ritme en tempo • versnellen en vertragen • op een bepaalde plaats • in een specifieke opstelling • synchroon 															

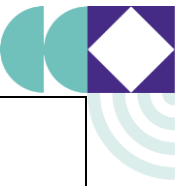
				<ul style="list-style-type: none"> vanuit een specifieke spierspanning <p>Voorbeeld Spierspanning: Het ene groepje danst als een robot terwijl het andere groepje als een lappenpop danst.</p>														
L4 6.5.4	LL.106		MV.070	<p>Voeren bewegingszinnen uit.</p> <p>MIA <i>Bewegingszin:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> zelfgemaakt vormgeving van een ervaring, gevoel, idee of sfeer 														
L4 6.5.7	LL.106		MV.071	<p>Passen bewegingen aan.</p> <p>MIA <i>Aanpassen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vergroting verkleining vervorming 														
L6 6.5.3	LL.106		MV.072	<p>Dansen.</p> <p>MIA <i>Dansen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> met aangepaste duurtijd in drie ruimtelagen afwisselend met veel en weinig energie <p>Voorbeeld <i>Aangepaste duurtijd:</i> Jacquotte danst een tweede maal dezelfde dans in de helft van de tijd.</p>														
L6 6.5.5 L6 6.5.6	LL.106		MV.073	<p>Passen bewegingen aan.</p> <p>MIA <i>Aanpassen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> overdrijven op elkaar inspelen leiden en volgen 														
L6 6.5.4	LL.106		MV.074	<p>Voeren een dansverhaal uit.</p> <p>MIA</p>														

GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
					<p><i>Dansverhaal:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zelfgemaakte frasering: opeenvolging van bewegingszinnen • rond een zelfgekozen thema: vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie • met danspartituur • zonder danspartituur 									
Vaardigheden, technieken en vormgevingsmiddelen dans														
K3 6.5.6	LL.096		MV.075		<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gestructureerde dans • bewegingsexpressie <p><i>Vormgevingsmiddelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vloerpatronen • muziek • attributen <p>Te hanteren begrippen de dans, de beweging, de kring, de rij</p> <p>Voorbeeld Yassin beweegt vrij op muziek. Hij probeert zijn bewegingen aan het ritme van de muziek aan te passen.</p>									
L4 6.5.8			MV.076		<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gestructureerde dans • bewegingsexpressie <p><i>Vormgevingsmiddelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • muziek • attributen <p>Te hanteren begrip de volksdans, het dansverhaal</p>									

				<p>Voorbeeld Leen doet mee aan een gestructureerde volksdans. Ze volgt de aangeleerde stappen, beweegt ritmisch op de muziek en danst in een kring met haar klasgenoten.</p>													
L6 6.5.7			MV.077	<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gestructureerde dans • bewegingsexpressie • danspartituur <p><i>Vormgevingsmiddelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vloerpatronen • muziek • attributen • danspartituur <p>Te hanteren begrippen de wals, de tango, de moderne dans, de hiphop, de breakdance</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yelmer bedenkt samen met zijn klasgenoten een dansverhaal over een avontuur in het bos. Ze gebruiken verschillende bewegingen om bomen, dieren en de wind uit te beelden en vertellen zo een verhaal zonder woorden. Ze maken een danspartituur zodat ze het dansverhaal over enkele weken op het schoolfeest kunnen uitvoeren. • Hassan volgt de instructies van de leraar en danst in duo een wals waarbij hij afwisselend leidt en volgt. 													
K3 6.1.1 L4 6.1.3 L6 6.1.3	LL.106		MV.078	<p>Gebruiken vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van dans in een muzische creatie.</p>													

<p>KO</p> <p>De kleuters kunnen 6.1.1 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen verkennen.</p>	<p>L4</p> <p>De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken.</p>	<p>L6</p> <p>De leerlingen kunnen 6.1.3 technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen.</p>
--	--	--

<p>6.1.2 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen verkennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • media: de (video)camera <p>6.6.2 een onderwerp plaatsen binnen een beeld.</p> <p>6.6.3 geluiden bedenken bij een verhaal.</p> <p>De kleuters kennen</p> <p>6.6.1 de volgende begrippen: de foto, de film, het geluid, de stilte, de camera, de microfoon, in en buiten beeld, dichtbij, veraf, het beeld, de klank</p> <p>6.6.4 het volgende begrip: de (video)camera.</p>	<p>6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • media: de schijnwerper, de opnameapparatuur <p>6.6.2 geluid vervormen.</p> <p>6.6.3 de meest geschikte lichtbron en lichtrichting bepalen.</p> <p>6.6.4 diepte in het beeld creëren.</p> <p>6.6.5 de plaats van een beeld en geluid in een verhaal bepalen.</p> <p>De leerlingen kennen</p> <p>6.6.1 de volgende begrippen: de geluidsbron, het voor- en achtergrondgeluid, de animatie, het warm en koud licht, het storyboard, monteren, scherpstellen</p> <p>6.6.6 de volgende begrippen: de schijnwerper, de opnameapparatuur.</p>	<p>6.1.4 vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • media: de audiosoftware, de beeldbewerkingsoftware <p>6.6.3 effecten van belichting en samenspel tussen licht en donker toepassen in functie van de boodschap.</p> <p>6.6.4 verschillende camerastandpunten gebruiken in functie van het beoogde effect.</p> <p>6.6.5 beelden en geluiden monteren in functie van de boodschap.</p> <p>De leerlingen kennen</p> <p>6.6.1 de volgende begrippen: de sfeer, het camerastandpunt, het focuspunt</p> <p>6.6.2 de bouwstenen van media: geluid, kader, licht, montage en beeldbewerking</p> <p>6.6.6 de volgende begrippen: de audiosoftware, de beeldbewerkingsoftware.</p>
---	---	--

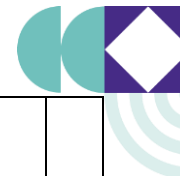
Media

Bouwstenen media

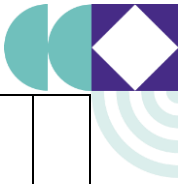
GO!/MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	
Waarnemen															
K3 6.6.1 K3 6.6.2 K3 6.6.3	LL.096 MV.01 0 MV.02 8 WI.83 7 IT.025		MV.079		<p>Herkennen bouwstenen van media.</p> <p>MIA</p> <p><i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kader: plaats in een (digitaal) beeld • montage: volgorde van (digitale) beelden • montage: passend geluid bij een (digitaal) beeld • beeldbewerking: een beeld met media vergroten en verkleinen <p>Te hanteren begrippen</p> <p>de foto, de film, het geluid, de stilte, de (video)camera, de microfoon, in en buiten beeld, dichtbij, veraf, het beeld, de klank</p>										
L4 6.6.1 L4 6.6.2 L4 6.6.3	LL.09 6 MV.01 1 MV.03 0		MV.080		<p>Herkennen bouwstenen van media.</p> <p>MIA</p> <p><i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • geluid: vervorming 										

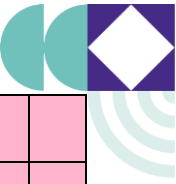
L4 6.6.4 L4 6.6.5	MV.03 1 MV.03 2 IT.030 IT.032			<ul style="list-style-type: none"> • licht: lichtbron en lichtrichting om de aandacht op iets of iemand te vestigen • kader: diepte in een (digitaal) beeld • montage: passend geluid bij een (digitaal) beeld • montage: passend (digitaal) beeld bij een geluid • montage: plaats van een (digitaal) beeld en bijhorend geluid in een verhaal <p>Te hanteren begrippen de geluidsbron, het voorgrondgeluid, het achtergrondgeluid, de animatie, het warm licht, het koud licht, het storyboard, monteren, scherpstellen, de schijnwerper, de opnameapparatuur</p>										
L6 6.6.1 L6 6.6.2 L6 6.6.3 L6 6.6.4 L6 6.6.5	MV.01 3 MV.03 3 IT.09 IT.010 IT.011		MV.081	<p>Herkennen bouwstenen van media.</p> <p>MIA <i>Bouwstenen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • geluid: geluidseffecten • licht: effecten van belichting bij een (digitaal) beeld • licht: samenspel tussen licht en donker bij een (digitaal) beeld • kader: camerastandpunt • montage: synchronisatie van (digitaal) beeld en geluid <p>Te hanteren begrippen de sfeer, het camerastandpunt, het focuspunt, de audiosoftware, de beeldbewerkingssoftware</p> <p><i>Bouwstenen media:</i> het geluid, het kader, het licht, de montage, de beeldbewerking</p>										
				Creëren										
K3 6.1.1 K3 6.6.2 K3 6.6.3	LL.106	IT.026	MV.082	<p>Gebruiken bouwstenen van media in een muzische creatie.</p> <p>MIA <i>Muzische creatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vormgeving van een gevoel, situatie, sfeer of verhaal • focus op één vooraf verkende bouwsteen: kader, montage of beeldbewerking <p>Voorbeelden <i>Kader: plaats in een digitaal beeld</i> Fekadu neemt een foto waarbij het onderwerp centraal staat. <i>Beeldbewerking: beeld met media vergroten en verkleinen</i> Na het lezen van het verhaal 'Het kind van de Gruffalo' creëren de kleuters een grote schaduwmuur op een witte muur.</p>										

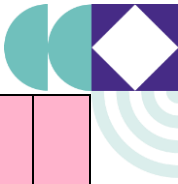
L4 6.1.3 L4 6.6.2 L4 6.6.3 L4 6.6.4 L4 6.6.5	LL.106		MV.083		<p>Gebruiken bouwstenen van media in een muzische creatie.</p> <p>MIA <i>Muzische creatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie focus op één vooraf verkende bouwsteen: geluid, licht, kader, montage of beeldbewerking <p>Voorbeelden <i>Geluid: vervorming</i> Maartje speelt een geluid vertraagd af om een monstergeluid te verbeelden. <i>Kader: diepte in een digitaal beeld</i> Yassin en Frouke maken foto's van lange straten en spoorlijnen en tonen zo veel diepte in hun foto's.</p>													
L6 6.1.3 L6 6.6.3 L6 6.6.4 L6 6.6.5	LL.106		MV.084		<p>Gebruiken bouwstenen van media in een muzische creatie.</p> <p>MIA <i>Muzische creatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vormgeving van een ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal of fantasie focus op één of meerdere vooraf verkende bouwsteen (geluid, licht, kader, montage of beeldbewerking) <p>Voorbeelden <i>Kader: camerastandpunt</i> Odil gebruikt het kikkerperspectief (laag camerastandpunt) om een beeld te maken waarin een bloem er reusachtig uitziet en mensen in de achtergrond juist klein lijken. <i>Licht: samenspel tussen licht en donker bij een digitaal beeld</i> Een groepje leerlingen maakt een kort filmpje waarin licht het verhaal verandert: Eerst is er fel licht bij een vrolijk feest, daarna rood licht bij gevaar en tenslotte donkerblauw bij angstige reacties.</p>													
Vaardigheden, technieken en vormgevingsmiddelen media																		
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn		3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
K3 6.6.4	LL.096		MV.085		<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> schaduwspel fotografie 													

				<ul style="list-style-type: none"> • digitaal tekenen <p>Te hanteren begrip de (video)camera</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hassan en zijn vrienden uit de kleuterklas maken een schaduwspel met als thema 'De bange ridder'. Ze spelen achter het doek een korte scène terwijl één kleuter op het doek schijnt met een zaklamp. Een andere kleuter neemt de voorstelling op met een tablet. • Leander en Hanne maken foto's van kriebelbeestjes in de schoolmoestuin met als thema 'monsters in de tuin'. Ze vergroten de foto's zodat de kleine diertjes monsters lijken. 														
L4 6.6.6	LL.096		MV.086	<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • fotografie • soundtrack bij een filmfragmentje • hoorspel • stop-motionfilmpje <p>Te hanteren begrippen de schijnwerper, de opnameapparatuur</p> <p>Voorbeelden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hannah maakt een stop-motionfilmpje over een eenzame sok die op zoek gaat naar zijn maatje. Ze bedenkt een eenvoudig verhaaltje, zet de locatie klaar, neemt foto per foto op terwijl de sok een bepaald parcours aflegt. Ze voegt bij de montage enkele leuke geluiden toe. • Housanne en zijn klasgenoten maken een hoorspel van een hoofdstuk uit het boek 'Joris en de geheimzinnige toverdrank.' Er is een verteller, Joris, een oma en twee geluidsmakers. 														
L6 6.6.6			MV.087	<p>Herkennen vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media.</p> <p>MIA <i>Vaardigheden/technieken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • fotografie • filmmontage: kort fragment 														

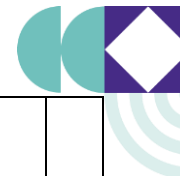

					Te hanteren begrippen de audiosoftware, de beeldbewerkingssoftware												
K3 6.6.4 L4 6.6.6 L6 6.6.6	LL.106		MV.088		Gebuiken vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van media in een muzische creatie.												
Geïntegreerde muzische creatie																	
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
			MV.089		Beschrijven hoe muzische vaardigheden/technieken betekenis verlenen aan een geïntegreerde muzische creatie. MIA <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> een muzische creatie die minstens 2 muzische domeinen integreert Voorbeelden <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> muziek bij een mimestuk, poppen maken voor een schimmenspel, een lied met een choreografie, een musical/muziektheater, bewegingstheater, installatie/performance-art, een bewegingsexpressie vanuit poëzie, een klankverhaal vanuit literatuur/prentenboek												
	LL.106		MV.090		Gebuiken bouwstenen, vaardigheden/technieken en vormgevingsmiddelen van verschillende muzische domeinen in een geïntegreerde muzische creatie. MIA <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> <ul style="list-style-type: none"> • vormgeving van ervaring, gevoel, idee, situatie, sfeer, verhaal, fantasie • een muzische creatie die minstens 2 muzische domeinen integreert Voorbeelden <i>Geïntegreerde muzische creatie:</i> De expressieve kracht van een mimestuk vergroten door gepaste muziek aan dramatische passages toe te voegen. Samen een lied zingen met een zelfbedachte choreografie. een musical/muziektheater creëren, een bewegingstheater-stuk maken, een Installatie/performance-art creëren, een bewegingsexpressie vanuit poëzie creëren, een klankverhaal vanuit literatuur/prentenboek creëren												

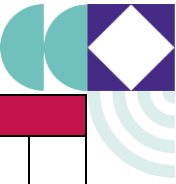

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

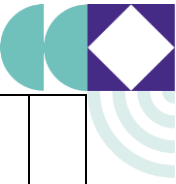
Presenteren														
GO!/MD	▣	🔗	Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
	NL.40 5 NL.40 6 NL.40 7 NL.40 8		MV.091		<p>Herkennen verschillende presentatievormen.</p> <p>Voorbeelden <i>Presentatievormen:</i> solo, samen als groep presenteren, privérondleiding aan bezoeker geven, een minder evidente plaats kiezen om werk te presenteren, met media presenteren, een presentatie in een museum, presenteren met muzikale ondersteuning, presenteren met een dirigent, presenteren met een fanfare, presenteren in een speciale opstelling, presenteren met een regisseur, presenteren met een choreograaf, presenteren in 2 minuten, presenteren in en rond het publiek, presenteren in volledige stilte</p>									
			MV.092		<p>Gebruiken een presentatievorm.</p> <p>MIA <i>Presentatievorm:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • locatie • samenstelling: met wie • met behulp van materialen • met behulp van media • interactie met publiek 									
	SV.02 9 SV.03 7		MV.093		<p>Stemmen een eigen muzische inbreng af op de anderen.</p> <p>Voorbeelden <i>Eigen muzische inbreng:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Een groepje leerlingen werkt aan een groot schilderij. Elk kind schildert een deel van de stad maar met een gezamenlijke stijl en kleurenpalet. Ze spreken samen af: “We gebruiken allemaal dezelfde achtergrondkleur” of “We tekenen gebouwen met dikke zwarte lijnen”. Een kind dat normaal met felle kleuren werkt, kiest nu bewust kleuren die bij de anderen passen. 									

					<ul style="list-style-type: none"> Tijdens het maken van een hoorspel kiest elke leerling geluiden om het verhaal te verklanken: regen, voetstappen, dichtslaande deur... Eén kind wil veel geluiden gebruiken maar de anderen merken op: "Dan hoor je de verteller niet meer." Ze beslissen samen wanneer welk geluid komt, zodat het past bij de verteller en niet afleidt. 											
	SV.02 9 SV.03 7		MV.094		<p>Stemmen een eigen muzische inbreng af op de anderen in functie van kwaliteitsvol samenspel.</p> <p>Voorbeelden <i>Eigen muzische inbreng:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen passen bij de presentatie van hun rap de dynamiek aan in functie van het muzikaal samenspel. Wanneer de rapper zijn teksten rapt zorgen de muzikanten dat ze zachter spelen. Een groepje leerlingen maakt een korte dans op muziek. Elke leerling bedenkt één beweging die hij of zij graag wil doen. Daarna overleggen ze hoe ze de verschillende bewegingen mooi op elkaar kunnen laten volgen: in hetzelfde ritme, met gelijke energie of in spiegelbeeld. Ze oefenen samen tot hun dans als één vloeiend geheel aanvoelt en iedereen synchroon beweegt. 											
Reflecteren																
GO!/ MD			Nr.	E/B/G	Leerlijn	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12		
	MV.00 1 MV.00 2		MV.095		<p>Reflecteren over hun eigen muzische creatie.</p> <p>MIA <i>Reflecteren over:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Betekenis: doel, boodschap, emotie bouwstenen vaardigheden en technieken vormgevingsmiddelen wijze van presenteren 											
	MV.00 1 MV.00 2 MV.00 3 MV.00 4 MV.00 5		MV.096		<p>Reflecteren over de muzische creatie van leeftijdsgenoten of de artistieke creatie van kunstenaars.</p> <p>MIA <i>Reflecteren over:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> betekenis (doel, boodschap, emotie) bouwstenen vaardigheden en technieken vormgevingsmiddelen wijze van presenteren 											

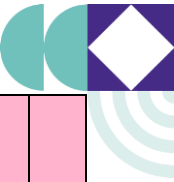

Muzische grondhouding										
		MV.097		<p>Tonen een muzische grondhouding.</p> <p>MIA <i>Muzische grondhouding:</i> persoonlijke attitudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verbeeldingskracht • vormgeving van ervaringen <p>blik op de wereld (en kunsten):</p> <ul style="list-style-type: none"> • speelsheid en spontaniteit • nieuwsgierigheid en verwondering <p>Voorbeelden <i>Verbeeldingskracht:</i> Fantasie gebruiken om zich muzisch te uiten. <i>Vormgeving van ervaringen:</i> Genieten van creatief verbeelden en origineel vormgeven. <i>Nieuwsgierigheid en verwondering:</i> Zonder vooroordelen naar muzische expressie van leeftijdsgenoten en artistieke creaties van kunstenaars kijken en luisteren.</p>						
MV.093		MV.098		<p>Tonen een muzische grondhouding.</p> <p>MIA <i>Muzische grondhouding:</i> persoonlijke attitudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verbeeldingskracht • vormgeving van ervaringen • vertrouwen en durf <p>sociale attitudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • communicatie en interactie <p>blik op de wereld (en kunsten):</p> <ul style="list-style-type: none"> • speelsheid en spontaniteit • nieuwsgierigheid en verwondering <p>Voorbeelden <i>Verbeeldingskracht:</i> doen alsof, fantaseren, associëren, zich inleven om muzisch vorm te geven <i>Vormgeving van ervaringen:</i> Muzische voorkeuren of talenten ontdekken en ontwikkelen.</p>						

				<p><i>Vertrouwen en durf:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertrouwen hebben in hun muzische expressiemogelijkheden. • Hun eigen expressiestijl en creatieve uitingen durven tonen. <p><i>Communicatie en interactie:</i></p> <p>Luisteren naar ideeën van anderen en samenwerken.</p> <p><i>Nieuwsgierigheid en verwondering:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Genieten van de fantasie, de originaliteit, de creativiteit en de zelfexpressie in muzische expressie van kunstenaars. • Zonder vooroordelen naar muzische expressie van leeftijdsgenoten en van kunstenaars kijken en luisteren. 											
	MV.09 4 MV.09 5 MV.09 6		MV.099	<p>Tonen een muzische grondhouding.</p> <p>MIA</p> <p><i>Muzische grondhouding:</i></p> <p>persoonlijke attitudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verbeeldingskracht • vormgeving van ervaringen • vertrouwen en durf <p>sociale attitudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • communicatie en interactie <p>blik op de wereld (en kunsten):</p> <ul style="list-style-type: none"> • speelsheid en spontaniteit • nieuwsgierigheid en verwondering <p>Voorbeelden</p> <p><i>Verbeeldingskracht:</i></p> <p>Out of the box-denken, ideeën samenbrengen en keuzes maken om muzisch vorm te geven.</p> <p><i>Vormgeving van ervaringen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzische voorkeuren of talenten ontdekken en ontwikkelen. • Zoeken naar eigen betekenis en zeggingskracht. <p><i>Vertrouwen en durf:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertrouwen hebben in hun muzische expressiemogelijkheden. • Hun eigen expressiestijl en creatieve uitingen durven tonen. • Durven experimenteren. <p><i>Communicatie en interactie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Luisteren naar ideeën van anderen en samenwerken. • willen communiceren en (kritisch) reflecteren over muzische expressie <p><i>Nieuwsgierigheid en verwondering:</i></p>											

					<ul style="list-style-type: none"> • Genieten van de fantasie, de originaliteit, de creativiteit en de zelfexpressie in muzische expressie van kunstenaars. • Zonder vooroordelen naar muzische expressie van leeftijdsgenoten en van kunstenaars kijken en luisteren. 										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PBD GO! CONCEPT nog niet goedgekeurd